

**КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ПЕДАГОГІЧНИЙ ІНСТИТУТ**

КАФЕДРА ПЕДАГОГІКИ ТА ПСИХОЛОГІЇ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор
з науково-методичної та
навчальної роботи

О.Б. Жильцов

_____ 2018 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОДП.05 ОСНОВИ МЕДИЧНИХ ЗНАНЬ

Спеціальність: 012 Дошкільна освіта
I-й освітній рівень (бакалаврський)

Київ, 2018

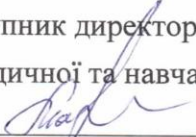
КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА	
Ідентифікаційний код 02138554	
Начальник відділу моніторингу якості освіти	
Програма № <u>0182118</u>	
<u>Лисенко</u> (підпис)	(прізвище, ініціал)
« _____ »	20 <u>18</u> р.

Робоча програма «Основи медичних знань» для студентів спеціальності 012
Дошкільна освіта, 1-го освітнього рівня / укл. О.Д. Мойсак. – Київський університет
імені Бориса Грінченка, 2018. – 20 с.

Розробник: Мойсак Олександр Данилович, старший викладач кафедри
педагогіки та психології Педагогічного інституту Київського університету
імені Бориса Грінченка

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри педагогіки та психології
Протокол №5 від 10 січня 2018 року

Завідувач кафедри педагогіки та
психології Іванюк Г.І.

Заступник директора з науково-
методичної та навчальної роботи
 Машовець М.А.

1. Опис предмета навчальної дисципліни

Найменування показників	Спеціальність:	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	012 Дошкільна освіта	Нормативна Рік підготовки: 1-й	
	I-й освітній рівень (бакалаврський)		
Загальна кількість годин – 120	Вихователь дітей дошкільного віку	Семестр	
		2-й	2-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 4		Лекції	
		20 год.	4- год.
		Практичні	
		30 год.	8- год.
		Лабораторні	
		6 год	4 год
		Модульний контроль	
		8 год.	-
		Самостійна робота	
		56 год.	104- год.
Вид контролю:			
ПМК	ПМК		

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета курсу – забезпечення підготовки вихователя дітей дошкільного віку до надання першої (долікарської) медичної допомоги при нещасних випадках і невідкладних станах та проведення профілактично-оздоровчої роботи з питань охорони життя і здоров'я дітей у відповідності до основних положень Концепції медичної освіти педагогічних працівників.

Підвищенню ефективності практичних занять сприятиме передбачене програмою виконання реферативних досліджень з актуальних питань біології та медицини. Під час практичних занять, самостійної роботи студенти набувають практичні уміння та навички оперативно оцінити стан хворого або потерпілого, визначити необхідний об'єм першої долікарської медичної допомоги і своєчасно надати її.

Студенти повинні знати:

- основи анатомії та фізіології організму людини;
- морфо-функціональні особливості організму дітей в різні вікові періоди;
- питання загальної та особистої гігієни;
- основні ознаки патологічних станів у дітей дошкільного віку;
- ознаки клінічної та біологічної смерті;
- основи проведення реанімації;
- основи надання допомоги при деяких патологічних станах (опіках, відмороженнях, ушкодженнях електричним струмом, хімічних опіках, синдромі тривалого здавлення, отруєннях, переломах, кровотечах, травматичному шоку, пораненнях тощо) і раптових захворюваннях, в звичайних умовах та в екстремальних ситуаціях;
- основи долікарської діагностики, класифікацію раптових захворювань (в тому числі епідемічних процесів) та патологічних станів;
- техніку надання долікарської допомоги в різних ситуаціях, спрямовану на попередження ускладнень та врятування життя потерпілого.

Студенти повинні вміти:

- володіти навичками реанімації;
- володіти навичками діагностики раптових захворювань та патологічних станів (вимірювати температуру тіла, АТ, визначати та оцінювати пульс, дихання тощо);
- володіти технікою надання першої (долікарської) допомоги при травмах, кровотечах, утопленні, задушенні, ураженнях різними хімічними і фізичними факторами (електричним струмом, високою і низькою температурами, радіацією) та при отруєннях;
- розпізнати ознаки та надати першу допомогу при укусах змій, комах, собак та інших тварин;
- володіти технікою десмургії, транспортної іммобілізації та тимчасової

зупинки кровотеч;

- володіти технікою беззондового промивання шлунку, очисної клізми, застосування компресів, банок, гірчичників, міхура з льодом, ванн (місцевих та загальних), ін'єкцій, інгаляцій;
- вміло користуватись доступними лікарськими препаратами;
- володіти навичками введення доступних лікарських препаратів в організм хворого при невідкладних станах (зовнішнє, ентеральне, парентеральне);
- володіти правилами роботи при бактеріологічній небезпеці;
- володіти правилами роботи в умовах стихійного лиха чи екстремальних ситуацій;
- використовувати набуті знання не тільки в побуті та особистому житті, а також і в повсякденній роботі з дітьми.

Кількість годин, відведених навчальним планом на вивчення дисципліни, становить 120 год., із них 20 год. – лекції, 30 год. – практичні заняття, 6 год.- лабораторні заняття, 56 год. – самостійна робота, 8 год. – модульний контроль.

Вивчення бакалаврами навчальної дисципліни «Основи медичних знань» завершується ПМК.

3. Структура навчальної дисципліни

№ п/п	Назви теоретичних розділів	Кількість годин						
		Разом	Аудиторних	Лекцій	Практичні	Лабораторні	Самостійна робота	Модульний контроль
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I. Охорона здоров'я дітей та підлітків.								
1.	Вступ. Стан здоров'я дітей в Україні. Основні питання нозології. Спадковість і патологія Функціональні порушення вищої нервової діяльності у дітей. Профілактика порушень слуху, зору та опорно-рухового апарату	15	6	2	4	-	8	1
2.	Профілактика захворювань шкіри. Заразні паразитарні захворювання людини	13	6	2	2	2	6	1
	<i>Разом</i>	28	12	4	6	2	14	2
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. Долікарська медична допомога при невідкладних станах, які виникають при захворюваннях та отруєннях								
3.	Невідкладні стани, види та засоби надання ДМД в загрозованих для життя людини станах, які виникають при захворюваннях серцево-судинної системи, органів дихання, травлення, сечовиділення. ДМД при гострих отруєннях	18	8	2	6	-	8	2
	<i>Разом</i>	18	8	2	6	-	8	2
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III. Долікарська медична допомога в загрозованих для життя станах при інфекційних захворюваннях								
4.	Основи мікробіології, епідеміології, дезінфекційної справи. Загальна характеристика і профілактика інфекційних захворювань	11	4	2	2	-	6	1
5.	Інфекції дихальних шляхів. Дитячі інфекції з групи інфекцій дихальних шляхів. Кров'яні, кишкові інфекції, інфекції зовнішніх покривів	15	6	2	2	2	8	1
	<i>Разом</i>	26	10	4	4	2	14	2
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ IV. Долікарська медична допомога в загрозованих для життя станах, при нещасних випадках. Профілактика дитячого травматизму								
6.	Дитячий травматизм та його профілактика. Поняття про знеболювання. ДМД при кровотечах	10	6	2	4	-	4	
7.	Долікарська медична допомога при нещасних випадках та невідкладних станах. Реанімація	8	4	2	2	-	4	
8.	Відкриті ушкодження — рани, їх ускладнення. ДМД	8	4	2	2	-	4	
9.	Закриті ушкодження м'яких тканин, кінцівок. Переломи кісток. ДМД	10	6	2	4	-	4	
10.	ДМД при опіках, відмороженнях, електротравмах, утопленні	12	6	2	2	2	4	2
	<i>Разом</i>	48	26	10	14	2	20	2
	<i>Разом за навчальним планом по курсу</i>	120	56	20	30	6	56	8

4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I. Охорона здоров'я дітей та підлітків

Тема 1. Вступ. Вступ. Стан здоров'я дітей в Україні. Основні питання нозології. Спадковість і патологія (2 год.)

Значення курсу основ медичних знань для майбутніх педагогічних працівників. Історія розвитку медицини. Видатні українські лікарі. Порівняльні дані про народжуваність, захворювання і смертність населення, в тому числі і дітей, в Україні.

Поняття про самопомогу та взаємодопомогу в надзвичайних ситуаціях та побуті. Загальне поняття про невідкладні стани.

Нозологія - вчення про хвороби та їх класифікацію. Поняття про здоров'я та хворобу. Поняття етіології, патогенезу. Характеристика причин та умов виникнення хвороби, патологічного процесу. Зовнішні і внутрішні етіологічні фактори. Генералізований і локалізований патологічний процес. Роль нейро-гуморальної системи в механізмах видужання. Поняття реактивності організму, її роль в підтриманні гомеостазу та розвитку патологічного процесу. Резистентність. Перебіг та клінічні форми захворювань. Профілактика захворювань. Спадковість і патологія.

Функціональні порушення вищої нервової діяльності у дітей. Розвиток психіки і поведінка дитини. Профілактика нервовості. Форми неврозів та їх характеристика: істеричний невроз, астенічний невроз (неврастенія), невроз нав'язливих станів. Прояви неврастенії: порушення сну, нічні страхи, нічний енурез, заїкання. Профілактика неврозів.

Анатомо-фізіологічні особливості органа зору у дітей. Гострота зору. Порушення зору. Поняття про короткозорість, далекозорість, астигматизм, косоокість, дальтонізм. Вплив перегляду телепередач, читання і писання при поганому освітленні тощо на зір дитини. Анатомо-фізіологічні особливості органа слуху дитини. Фактори, що сприяють розвитку слуху. Значення мови вихователя, вчителя для слухового сприйняття. Основні причини порушень слуху у дітей. Гігієна слуху.

Анатомо-фізіологічні особливості кістково-м'язової системи дітей. Постава, види постави. Ознаки нормальної постави. Ознаки сутулої, лордозичної, кіфотичної, випрямленої постави. Причини виникнення та профілактика порушень постави. Визначення постави у дітей. Орієнтовні комплекси вправ для корекції постави у дітей. Сколіоз; причини виникнення, ступені тяжкості, значення своєчасного розпізнання для попередження прогресування викривлення хребта. Плоскостопість; етіологічні види плоскої стопи; перші ознаки, профілактика. Визначення форми стопи методом плантографії.

Тема 2. Профілактика захворювань шкіри. Заразні паразитарні захворювання людини (2 год.)

Догляд за шкірою дитини. Гноячкові захворювання шкіри (піодермії), причини виникнення, ознаки. Перебіг гноячкових захворювань, що часто зустрічаються у дітей: псевдофурукульозу, пухирника, імпетиго, фурункула, карбункула. Грибкові захворювання шкіри: різноколірний лишай, мікроспорія. Профілактика грибкових захворювань. Вірусні захворювання – простий пухирцевий лишай, етіологія, перебіг, профілактика.

Паразитарні захворювання шкіри: короста, педикульоз. Причини виникнення, перебіг, профілактика. Гельмінтози. Найпоширеніші глистяні хвороби в Україні. Групи гельмінтів в залежності від природних умов місцевості та шляхів зараження: геогельмінти, біогельмінти, контактні. Поняття про аскаридоз, трихоцефальоз, ентеробіоз, гіменолепідоз, ехінококоз, дифілоботріоз. Цикл розвитку аскариди. Перебіг, діагностика, лікування та профілактика гельмінтозів. Лямбліоз; етіологія, перебіг, профілактика.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. Долікарська медична допомога при невідкладних станах, які виникають при захворюваннях та отруєннях

Тема 3. Невідкладні стани, види та засоби надання ДМД в загрозованих для життя людини станах, які виникають при захворюваннях серцево-судинної системи, органів дихання, травлення, сечовиділення (2 год.)

Гіпертонічний криз як ускладнення гіпертонічної хвороби, ознаки, можливі ускладнення. Надання долікарської медичної допомоги. Ішемічна хвороба серця. Дві форми її прояву - стенокардія та інфаркт міокарду. Причини, ознаки, надання долікарської медичної допомоги, профілактика. Гостра серцева недостатність, причини, основні ознаки. Надання долікарської медичної допомоги. Непритомність як прояв гострої судинної недостатності, причини, ознаки, надання долікарської медичної допомоги. Поняття про колапс.

Бронхіальна астма як захворювання інфекційно-алергічної природи. Характеристика нападу бронхіальної астми. Надання долікарської медичної допомоги. Кровохаркання та легенева кровотеча як ускладнення захворювань дихальної системи, ознаки, надання долікарської медичної допомоги.

Гострий гастрит, причини, ознаки, надання долікарської медичної допомоги. Шлунково-кишкова кровотеча як ускладнення виразкової хвороби, ознаки, надання долікарської медичної допомоги. Печінкова колька як ускладнення жовчокам'яної хвороби. Причини, ознаки. Надання долікарської медичної допомоги.

Гострий цистит, причини, ознаки, надання долікарської медичної допомоги, можливі ускладнення, профілактика. Ниркова колька як ускладнення нирковокам'яної хвороби, ознаки, надання долікарської медичної допомоги.

Гострі отруєння ДМД. Поняття регідратація, дегідратація, ексикоз, гіповолемічний шок. Отруєння грибами (мухомор, бліда поганка), ДМД. Отруєння чадним газом, ДМД. Отруєння алкоголем, наркотичними речовинами: симптоми, ДМД.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III. Долікарська медична допомога в загрозованих для життя станах при інфекційних захворюваннях

Тема 4. Основи мікробіології, епідеміології, дезінфекційної справи. Загальна характеристика і профілактика інфекційних захворювань (2 год.)

Загальні поняття про мікробіологію та мікроорганізми. Походження інфекції. Види мікроорганізмів. Взаємовідношення, що склались в ході еволюції між мікроорганізмами і біологічним хазяїном (коменсалізм, мутуалізм, паразитизм). Властивості збудників інфекційних захворювань. Мінливість мікробів. Поширення мікробів у природі.

Поняття про епідеміологію. Завдання, які вирішує епідеміологія. Вчення про епідемічний процес. Механізм та шляхи передачі інфекції. Класифікація інфекційних захворювань за інтенсивністю поширення.

Поняття про дезінфекцію, дезінсекцію, дератизацію. Види дезінфекції: профілактична, поточна, заключна. Способи та засоби дезінфекції. Знайомство з методикою використання дезінфекційних засобів при різних інфекціях. Санітарно-дезінфекційний режим. Роль педагога в попередженні контакту дітей з дезінфікуючими речовинами.

Поняття інфекційні, інвазійні хвороби. Антропонози, зоонози. Умови, необхідні для виникнення інфекційних захворювань. Класифікація Л.В. Громашевського. Перебіг інфекційної хвороби. Клінічні форми інфекційних захворювань. Профілактика інфекційних захворювань у дітей.

Імунітет. Види імунітету. Методи підвищення специфічного та неспецифічного

імунітету в дітей. Профілактичні щеплення. Календар профілактичних щеплень. Реакція на щеплення. Вакцинація в дошкільному закладі, школі.

Заходи щодо хворих на інфекційні хвороби і осіб, які були з ними у контакті.

Тема 5. Інфекції дихальних шляхів. Дитячі інфекції з групи інфекцій дихальних шляхів (2 год.)

ГРВІ, грип; збудники, джерело інфекції, шляхи передачі, основні симптоми, ускладнення. Принципи лікування, догляд, надання невідкладної допомоги. Профілактика загальна, специфічна. Протиепідемічні заходи.

Туберкульоз. Збудник туберкульозу. Зараження туберкульозом. Основні клінічні форми. Особливості перебігу у дітей. Поняття про інфікування збудником туберкульозу. Профілактика захворювання.

Дифтерія; збудник, шлях передачі, інкубаційний період, основні симптоми. Бактеріоносійство і його епідеміологічне значення. Характер місцевого враження. Дифтерія зівя, дифтерійний круп, дифтерія носа, очей, дифтерія зовнішніх статевих органів, шкіри. Ускладнення дифтерії. Догляд за хворими. Значення профілактичних щеплень.

Кашлюк; збудник, шлях передачі, основні симптоми, форми захворювання. Догляд за хворим. Протиепідемічні заходи. Ускладнення та профілактика.

Кір; збудник, шлях передачі, інкубаційний період, основні симптоми. Сприйнятливність дітей до кору. Клінічні форми кору. Активна імунізація проти кору. Профілактика. Заходи у вогнищі. Терміни карантину для контактних, що не хворіли, і невакцинованих.

Краснуха; збудник, шлях передачі, інкубаційний період, сприйнятливність дітей до краснухи. Основні симптоми. Відмінність від кору. Догляд за хворим.

Ускладнення. Профілактика.

Скарлатина; збудник, джерело інфекції та шляхи поширення, інкубаційний період, основні симптоми. Догляд за хворою дитиною. Профілактика.

Вітряна віспа; збудник, шлях передачі, основні симптоми. Догляд за хворою дитиною.

Епідемічний паротит; збудники, шлях передачі, сприйнятливність, основні симптоми. Догляд за хворою дитиною. Ускладнення. Профілактика захворювання.

Менінгококовий епідемічний менінгіт, збудник, шлях передачі, основні симптоми. Особливості перебігу в дітей першого року життя. Ускладнення. Профілактика захворювання.

Кишкові інфекції. Холера - особливо небезпечна інфекція; етіологія, перебіг, профілактика. Вірусний гепатит; збудник, джерело інфекції та шляхи передачі інфекції. Особливості перебігу вірусного гепатиту та основні симптоми. Ускладнення. Догляд. Харчування. Карантин. Режим дітей, що перехворіли вірусним гепатитом. Профілактика захворювання. Дизентерія; збудник, джерела та шляхи поширення інфекції, основні симптоми захворювання. Профілактика захворювання. Сальмонельоз; збудник, джерела та шляхи поширення інфекції, основні симптоми. Профілактика захворювання. Колієнтерит; збудник, джерела інфекції та шляхи поширення, основні симптоми захворювання. Ускладнення. Профілактика захворювання. Роль педагога в попередженні поширення кишкових інфекцій.

Кров'яні інфекції. Поняття про висипний тиф. Етіологія, перебіг, профілактика. Чума; розвиток хвороби, симптоми, перебіг, профілактика. СНІД; епідемічні особливості, джерело інфекції, групи ризику, шляхи передачі, клінічні ознаки. Медична допомога хворим на СНІД, профілактика. Правовий та психосоціальний захист хворих на СНІД та ВІЛ-інфікованих. Протиепідемічні заходи..

Інфекції зовнішніх покривів. Сибірка; епідеміологія, клініка, диференціальна діагностика, профілактика і заходи в осередку.

Долікарська допомога та інформованість населення про правила поведінки під час

спалаху хвороби в епідемічній ситуації. Умови проведення дезінфекції (вибір препаратів, концентрація, правила приготування дезінфікуючих розчинів, кількість розчину для різних об'єктів). обробка посуду, білизни, приміщення, виділень хворого тощо.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ IV. Долікарська медична допомога в загрозованих для життя станах, при нещасних випадках. Профілактика дитячого травматизму

Тема 6. Дитячий травматизм та його профілактика. Поняття про знеболювання. ДМД при кровотечах (2 год.)

Поняття травматизм, травма. Види травм. Загальні принципи надання першої медичної допомоги. Невідкладна долікарська допомога при тяжких травмах. Дитячий травматизм, його профілактика. Травматичний токсикоз (синдром тривалого здавлювання тканин), механізм виникнення, залежність тяжкості від тривалості здавлювання. Розшук та визволення потерпілих.

Травматичний шок, його перебіг, основні ознаки. Долікарська медична допомога при травматичному шоку. Поняття про знеболювання при травмах. Асептика, антисептика. Загальні відомості про травматизм.

Поняття десмургія, пов'язка, перев'язка. Види пов'язок (м'які, тверді), їх мета. Типи пов'язок за призначенням. Типи бинтових пов'язок. Загальні правила бинтування. Загальні вимоги до накладання бинтових пов'язок. Техніка накладання найбільш поширених пов'язок (спірально пов'язка з однією та двома стрічками, пов'язка на молочну залозу, хрестоподібна, пов'язка Дезо); пов'язки на ділянку живота і таза (спірально, колова, колосоподібна, Т-подібна); пов'язки на верхні та нижні кінцівки (колосоподібна, черепашача, восьмиподібна, поворотна, спіральна).

Визначення, класифікація та характеристика кровотеч залежно від виду ушкодження судин. Небезпека кровотеч. Методи зупинення кровотеч - тимчасове зупинення, поняття про остаточне зупинення кровотеч. Способи тимчасової зупинки кровотеч. Зупинення кровотеч у дитини, особливості його залежно від віку дитини. Особливості крововтрати у дитини.

Тема 7. Невідкладна долікарська допомога при нещасних випадках. Реанімація. (2 год.)

Стадії термінального стану: предагонія, агонія, клінічна смерть. Основні ознаки термінальних станів. Ознаки клінічної смерті. Відносні та явні ознаки біологічної смерті. Реанімація. Заходи первинної реанімації при травмах. Методи проведення реанімації; підготовка потерпілого до реанімації; очищення верхніх дихальних шляхів від сторонніх предметів; фіксація язика; штучна вентиляція легень методами "рот в рот", "рот в ніс", Сільвестра; непрямий (закритий) масаж серця. Методика проведення непрямого масажу серця дітям залежно від віку.

Тема 8. Відкриті ушкодження — рани, їх ускладнення. ДМД (2 год.)

Рани, види ран, симптоми. Перша допомога при пораненні. Інфікування ран, попередження інфікування ран. Догляд за раною. Профілактика правцю. Удари м'яких тканин. Долікарська медична допомога.

Долікарська медична допомога при гострих захворюваннях і травмах органів черевної порожнини. Поняття про "гострий" живіт. Ознаки. Ускладнення. Особливості надання долікарської допомоги та догляду за хворими. Закриті ушкодження черевної стінки та

органів черевної порожнини. Основні ознаки. Внутрішні кровотечі при ушкодженнях печінки і селезінки. Відкриті ушкодження живота, їх види, абсолютні ознаки проникних поранень органів черевної порожнини. Основні принципи надання долікарської медичної допомоги при ушкодженнях живота.

Тема 9. Закриті ушкодження м'яких тканин, кінцівок. Переломи кісток. ДМД

Долікарська медична допомога при травмах голови, шиї, хребта. Закриті травми головного мозку - струс, удар, здавлювання. Основні ознаки, особливості їх перебігу у дітей. Переломи кісток черепа, їх характерні ознаки, ускладнення. Принципи надання долікарської медичної допомоги при черепно-мозкових ушкодженнях. Ушкодження носа, очей, вуха, щелеп. Їх основні ознаки, ускладнення. Поранення шиї, їх види. Закриті та відкриті ушкодження хребта та спинного мозку, їх основні ознаки. Особливості транспортування та догляду за такими потерпілими.

Долікарська медична допомога при травмах грудної клітки та органів грудної порожнини. Закриті травми грудної клітини та органів грудної порожнини. Удари, переломи ребер. Здавлювання грудної клітини. Основні ознаки. Поранення грудної клітини та органів грудної порожнини. Абсолютні ознаки проникних поранень грудної клітини. Пневмоторакс. Гемоторакс. Долікарська медична допомога при травмах грудної клітини.

Закриті ушкодження, визначення, причини. Удари м'яких тканин. Розтягнення та розриви зв'язок, сухожилів, м'язів. Ознаки. Долікарська медична допомога. Поняття про вивихи. Види і ознаки переломів. Значення рентгенографії в діагностуванні переломів кісток. Іммобілізація уламків кісток під час транспортування потерпілих. Засоби транспортної іммобілізації. Показання до їх застосування. Основні правила транспортної іммобілізації. Особливості переломів кісток у дітей.

Тема 10. ДМД при опіках, відмороженнях, електротравмах, утопленні (2 год)

Опіки як наслідок ушкодження різними факторами. Термічні опіки, їх ступені. Поняття про опікову хворобу. Відмороження. Замерзання. Основні ознаки ушкоджень організму людини від дії низьких температур. Електротравма. Місцеві та загальні ознаки при ураженні електричним струмом та блискавкою. Утоплення. Долікарська медична допомога при опіках, відмороженнях, електротравмах, утопленні.

5. Навчально-методична карта дисципліни «Основи медичних знань»

Разом: 120 заг. обсяг: 20 год. – лекції, 30 год. – практичні заняття, 6 год. – лабораторні заняття, 56 год. – самостійна робота, 8 год. – модульний контроль; семестровий контроль - ПМК

Модулі	Змістовий модуль I		Змістовий модуль II			Змістовий модуль III		Змістовий модуль IV														
Назва модуля	Охорона здоров'я дітей та підлітків		Долікарська медична допомога при невідкладних станах, які виникають при захворюваннях та отруєннях			Долікарська медична допомога в загрозливих для життя станах при інфекційних захворюваннях		Долікарська медична допомога в загрозливих для життя станах, при нещасних випадках. Профілактика дитячого травматизму														
К-ь балів за модуль	81 балів		64 балів			70 бали		143 балів														
Лекції	1	2	3			4	5	6	7	8	9	10										
Теми лекцій	Вступ. Стан здоров'я дітей в Україні. Основні питання нозології. Спадковість патології Функціональні порушення вищої нервової діяльності у дітей. Профілактика порушень слуху, зору та опорно-рухового апарату (1 бал)		Профілактика захворювань шкіри. Заразні паразитарні захворювання людини (1 бал)			Невідкладні стани, види та засоби надання ДМД в загрозливих для життя людини станах, які виникають при захворюваннях серцево-судинної системи, органів дихання, травлення, сечовидлення/ ДМД при гострих отруєннях (1 бал)			Основи мікробіології, епідеміології, дезінфекційної справи. Загальна характеристика і профілактика інфекційних захворювань (1 бал)		Інфекції дихальних шляхів. Дитячі інфекції з групи інфекцій дихальних шляхів. Кров'яні, кишкові інфекції, інфекції зовнішніх покривів (1 бал)		Дитячий травматизм та його профілактика. Поняття про знеболювання. ДМД при кровотечах (1 бал)		Долікарська медична допомога при нещасних випадках та невідкладних станах. Реанімація (1 бал)		Відкриті ушкодження — рани, їх ускладнення. ДМД (1 бал)		Закриті ушкодження м'яких тканин, кінцівок. Переломи кісток. ДМД (1 бал)		ДМД при опіках, відмороженнях, електропоражах, утопленні (1 бал)	
Теми практичних занять	Спостереження і догляд за хворими і здоровими дітьми. Лікарські препарати, способи їх застосування. (1+10 балів) *Профілактика порушень опорно-рухового апарату у дітей. Методика визначення постави й форми стопи. Попередження психоневрологічних порушень у дітей. (1+10 балів)		Гельмінтози, лямбліози, їх профілактика у дітей. Профілактика корості, педикульозу, грибкових захворювань (1+10 балів)			Гострі отруєння, їх види. Принципи надання ДМД. Синдром інтоксикації. Отруєння грибами (1+10 балів) *ДМД при невідкладних станах, які виникають при захворюваннях серцево-судинної та дихальної систем. (1+10 балів) ДМД при комагозних станах цукрового діабету та синдромі дискінезії (1+10 балів)			*Формування штучного імунітету. Календар профілактичних щеплень (планова вакцинація) (1+10 балів)		*Диференціальна діагностика дитячих інфекційних захворювань за висипкою на шкірі, слизовій оболонці та іншими симптомами (1+10 балів)		ДМД при невідкладних станах. Реанімація (1+10 балів) Кровотечі. Техніка зупинки кровотеч (1+10 балів) *Десмургія. (1+10 балів)		*ДМД при пораненні. Профілактика ускладнень ран... Правець, глезова гангрена, сепсис (1+10 балів)		*ДМД при ушкодженні м'яких тканин, суглобів і кісток (1+10)		*ДМД при укусах отруйних змій, комах, тварин хворих на сказ. Попаданні сторонніх тіл в око, вухо, дихальні шляхи (1+10 балів)		*ДМД при нещасних випадках (опіки, відмороження, ураження електрикою, утоплення) (1+10 балів)	
Теми лабораторн. занять	*Ознайомлення з загальним виглядом, будовою та профілактикою поширення гельмінтозів, найбільш поширених в Україні, корості, педикульозу (1+10 балів)							*Методи мікробіологічного дослідження мікроорганізмів. Визначення рівня бактеріального забруднення повітря. Вивчення хімічних речовин знезараження. (1+10 балів)		*Оволодіння технікою накладання пов'язок (1+10 балів)												
Сам. робота	5	5	5			5	5	5	5	5	5	5										
Модульний контроль	25 балів		25 балів			25 балів		25 балів														
Підсумковий контроль	ПМК																					

* Заняття проходять у центрі самопізнання і саморозвитку

6. Теми практичних занять

1. Спостереження і догляд за хворими і здоровими дітьми. Лікарські препарати, способи їх застосування.
2. Профілактика порушень опорно-рухового апарату у дітей. Методика визначення постави й форми стопи. Попередження психоневрологічних порушень у дітей.
3. Гельмінтози, лямбліоз; їх профілактика у дітей. Профілактика корости, педикульозу, грибкових захворювань.
4. Гострі отруєння, їх види. Принципи надання ДМД. Синдром інтоксикації. Отруєння грибами.
5. ДМД при невідкладних станах, які виникають при захворюваннях серцево-судинної та дихальної систем.
6. ДМД при коматозних станах цукрового діабету та синдромі дискінезії.
7. Формування штучного імунітету. Календар профілактичних щеплень (планова вакцинація).
8. Диференціальна діагностика дитячих інфекційних захворювань за висипкою на шкірі, слизовій оболонці та іншими симптомами.
9. ДМД при невідкладних станах. Реанімація.
10. Кровотечі. Техніка зупинки кровотеч.
11. Десмургія.
12. ДМД при пораненні. Профілактика ускладнень ран. Пправець, газова гангрена, сепсис.
13. ДМД при ушкодженні м'яких тканин, суглобів і кісток.
14. ДМД при укусах отруйних змій, комах, тварин хворих на сказ. Попаданні сторонніх тіл в око, вухо, дихальні шляхи.
15. ДМД при нещасних випадках (опіки, відмороження, ураження ел.струмом, утоплення).

7. Теми лабораторних занять

1. Ознайомлення з загальним виглядом, будовою та профілактикою поширення гельмінтозів, найбільш поширених в Україні, корости, педикульозу.
2. Методи мікробіологічного дослідження мікроорганізмів. Визначення рівня бактеріального забруднення повітря. Вивчення хімічних речовин знезараження.
3. Оволодіння технікою накладання пов'язок.

8. Самостійна робота

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I. Охорона здоров'я дітей та підлітків.

Тема 1. Вступ. Стан здоров'я дітей в Україні. Основні питання нозології.

Спадковість і патологія. Профілактика порушень слуху, зору та опорно-рухового апарату – 8 год. (5 бал.)

1. Вікова періодизація розвитку дітей. Характеристика кожного з періодів розвитку дитини з медичного погляду. Критичні періоди розвитку дитини.
 1. Раціональне харчування дітей різного віку. Особливості харчування хворої дитини.
 2. Загартовування, гімнастика та фізична культура дітей.
 3. Особиста гігієна дітей дошкільного та шкільного віку.

Тема 2. Профілактика захворювань шкіри. Заразні паразитарні захворювання людини – 6 год. (5 бал.)

1. Загальні відомості про етіологію та патогенез захворювань шкіри.
2. Захворювання шкіри у дітей. Паразитарні захворювання дитини.
3. Незаразні захворювання шкіри.

4. Гнійничкові хвороби. Заразні захворювання шкіри. Догляд за шкірою, профілактика захворювання шкіри.
5. Венеричні хвороби та їх профілактика.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. Долікарська медична допомога при невідкладних станах, які виникають при захворюваннях та отруєннях

Тема 3. Невідкладні стани, види та засоби надання ДМД в загрозованих для життя людини станах, які виникають при захворюваннях серцево-судинної системи, органів дихання, травлення, сечовиділення. ДМД при гострих отруєннях – 8 год. (5 бал.)

1. Анатомо-фізіологічні особливості серцево-судинної, дихальної, травної, сечостатевої систем дітей.
2. Особливості будови, захворювання та профілактика серцево-судинної системи та органів дихання. Профілактика захворювань.
3. Органи виділення. Профілактика захворювань.
4. Ендокринна система у дітей.
5. Гострі отруєння.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III. Долікарська медична допомога в загрозованих для життя станах при інфекційних захворюваннях

Тема 4. Основи мікробіології, епідеміології, дезінфекційної справи.

Загальна характеристика і профілактика інфекційних захворювань – 6 год. (5 балів)

1. Поширення мікробів у природі. Мікрофлора ґрунту, води, повітря.
2. Мікрофлора тіла здорової людини.
3. Значення епідеміології в охороні здоров'я дітей.
4. Санітарно-дезінфекційний режим в дошкільному закладі.
5. Роль вихователя в проведенні профілактичної дезінфекції.
6. Загальна характеристика інфекційних захворювань та їх профілактика у дітей.
7. Шляхи перебігу інфекційних хвороб.
8. Туберкульоз, як соціальна хвороба.
9. Епідеміологічна ситуація в Україні. Профілактика туберкульозу.

Тема 5. Інфекції дихальних шляхів. Дитячі інфекції з групи інфекцій дихальних шляхів. Кров'яні, кишкові інфекції, інфекції зовнішніх покривів – 8 год. (5 балів)

1. Принципи лікування гострих респіраторних захворювань. Догляд за хворими на ГРВІ.
2. Вплив шкідливих звичок людини на перебіг та ускладнення ГРВІ.
3. Методи формування штучного імунітету. Профілактичні щеплення.
4. Особливості перебігу вірусного гепатиту та основні симптоми.
5. Роль педагога в попередженні поширення кишкових інфекцій.
6. Умови проведення дезінфекції (вибір препаратів, концентрація, правила приготування дезінфікуючих розчинів, кількість розчину для різних об'єктів). обробка посуду, білизни, приміщення, виділень хворого тощо.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ IV. Долікарська медична допомога в загрозованих для життя станах, при нещасних випадках. Профілактика дитячого травматизму

Тема 6. Дитячий травматизм та його профілактика. Поняття про знеболювання. ДМД при кровотечах – 4 год. (5 балів)

1. Роль дорослих в попередженні дитячого травматизму.
2. Закриті ушкодження, синдром тривалого здавлення.

3. Набуті дефекти опорно-рухового апарату. Плоскостопість та її профілактика.
4. Переломи.
5. Загальні відомості про травматизм. Реанімація. Травматизм та його види. Перша допомога при травмах.

Тема 7. Долікарська допомога при нещасних випадках. Реанімація – 4 год. (5 балів).

1. Рани.
2. Ускладнення при пораненні та їх профілактика.
3. Асептика та антисептика.
4. Перев'язувальний матеріал та інструменти, що застосовуються при обробці ран.

Тема 8. Відкриті ушкодження — рани, їх ускладнення. ДМД - 4 год. (5 балів)

1. Види ран, симптоми.
2. Перша допомога при пораненні.
3. Попередження інфікування ран.
4. Профілактика правцю.

Тема 9. Закриті ушкодження м'яких тканин, кінцівок. Переломи кісток. ДМД- 4 год. (5 балів)

1. Закриті травми головного мозку.
2. Переломи кісток черепа, їх характерні ознаки, ускладнення.
3. Поранення шиї, їх види.
4. Долікарська медична допомога при травмах грудної клітки та органів грудної порожнини.
5. Закриті ушкодження.
6. Ознаки розтягнення та розриви зв'язок, сухожиль, м'язів
7. Види і ознаки переломів.
8. Основні правила транспортної іммобілізації. Особливості переломів кісток у дітей.

Тема 10. ДМД при опіках, відмороженнях, електротравмах, утопленні – 6 год. (5 балів)

1. Опіки, запобігання опіків у дітей.
2. Небезпека опіків очей, дихальних шляхів.
3. Поняття про лікування опіків.
4. Загальне поняття про невідкладні стани та засоби надання ДМД при них.
5. Перша допомога при нещасних випадках та невідкладних ситуаціях.
6. Перша допомога при попаданні чужорідних тіл.
7. Перша допомога при утопленні, удушенні.
8. Перша допомога при опіках та електротравмах.
9. Перша допомога при обмороженні.
10. Перша допомога при отруєнні.
11. Перша допомога при приступі апендициту, випаданні прямої кишки, укусах ядовитих та сказаних тварин.
12. Зомління і шок, перша допомога при них.
13. Перша допомога при нещасних випадках.

Карта самостійної роботи

Змістовий модуль та теми курсу	Академічний контроль	бали
Змістовий модуль I. Охорона здоров'я дітей та підлітків.		
1. Вступ. Стан здоров'я дітей в Україні. Основні питання нозології. Спадковість і патологія	Практичне заняття, тестування	5
2. Функціональні порушення вищої нервової діяльності у дітей. Профілактика порушень слуху, зору та опорно-рухового апарату	Практичне заняття, тестування	5
Змістовий модуль II. Долікарська медична допомога при невідкладних станах, які виникають при захворюваннях та отруєннях		
3. Невідкладні стани, види та засоби надання ДМД в загрозованих для життя людини станах, які виникають при захворюваннях серцево-судинної системи, органів дихання, травлення, сечовиділення. ДМД при гострих отруєннях	Практичне заняття, тестування	5
Змістовий модуль III. Долікарська медична допомога в загрозованих для життя станах при інфекційних захворюваннях		
4. Основи мікробіології, епідеміології, дезінфекційної справи. Загальна характеристика і профілактика інфекційних захворювань	Практичне заняття, тестування	5
5. Інфекції дихальних шляхів. Дитячі інфекції з групи інфекцій дихальних шляхів. Кров'яні, кишкові інфекції, інфекції зовнішніх покривів.	Практичне заняття, тестування, модульний контроль	5
Змістовий модуль IV. Долікарська медична допомога в загрозованих для життя станах, при нещасних випадках. Профілактика дитячого травматизму		
6. Дитячий травматизм та його профілактика. Поняття про знеболювання. ДМД при кровотечах	Практичне заняття, тестування	5
7. Долікарська медична допомога при нещасних випадках та невідкладних станах. Реанімація	Практичне заняття, тестування, модульний контроль	5
8. Відкриті ушкодження — рани, їх ускладнення. ДМД	Практичне заняття, тестування, модульний контроль	5
9. Закриті ушкодження м'яких тканин, кінцівок. Переломи кісток. ДМД	Практичне заняття, тестування, модульний контроль	5
10. ДМД при опіках, відмороженнях, електротравмах, утопленні	Практичне заняття, тестування, модульний контроль	5
Разом: 56 год.		50 балів.

9. Система поточного і підсумкового контролю знань

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти (п. IV), де зазначено види й терміни контролю. Систему рейтингових балів для різних видів контролю та порядок їх переведення у національну (4-бальну) та європейську (ECTS) шкалу подано у табл. 9.1, 9.2, табл. 9.3.

Таблиця 9.1

Розрахунок рейтингових балів за видами поточного контролю

Поточне тестування та самостійна робота														Мак. сума балів
Форми роботи	Змістовий модуль I		Змістовий модуль II			Змістовий модуль III		Змістовий модуль IV						
Лекції	T1	T2	T3			T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10		
	1	1	1			1	1	1	1	1	1	1	10	
Практ. заняття	1+10	1+10	1+10	1+10	1+10	1+10	1+10	1+10	1+10	1+10	1+10	1+10	1+10	165
Лабор. заняття	1+10		-			1+10		1+10					33	
Самост. робота	10		5			10		25					50	
МКР	25		25			25		25					100	
358 : 100 = 3,58												РК – 3,58	ПМК	
Разом												100		

Таблиця 9.2

Рейтингове оцінювання: національна та ECTS

Рейтингова оцінка	Значення оцінки	Оцінка за шкалою університету
А	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з, можливими, незначними недоліками	90 – 100 балів
В	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих)	82 – 89 балів

	ПОМИЛОК	
C	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок	75 – 81 балів
D	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності	69 – 74 балів
E	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)	60 – 68 балів
FX	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання	35 – 59 балів
F	Незадовільно з обов’язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни	1– 34 балів

Таблиця 9.3.

Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень студентів

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	Критерії оцінювання
«відмінно»	A	ставиться за повні та міцні знання матеріалу в заданому обсязі, вміння вільно виконувати практичні завдання, передбачені навчальною програмою; за знання основної та додаткової літератури; за вияв креативності у розумінні і творчому використанні набутих знань та умінь.
«добре»	B C	ставиться за вияв студентом повних, систематичних знань із дисципліни, успішне виконання практичних завдань, засвоєння основної та додаткової літератури, здатність до самостійного поповнення та оновлення знань. Але у відповіді студента наявні незначні помилки.
«задовільно»	D E	ставиться за вияв знання основного навчального матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності, поверхову обізнаність з основною і додатковою літературою, передбаченою навчальною програмою; можливі суттєві помилки у виконанні практичних завдань, але студент спроможний усунути їх із допомогою викладача.
«незадовільно»	FX F	виставляється студентові, відповідь якого під час відтворення основного програмового матеріалу поверхова, фрагментарна, що зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення. Таким чином, оцінка «незадовільно» ставиться студентові, який неспроможний до навчання чи виконання фахової діяльності після закінчення ВНЗ без повторного навчання за програмою відповідної дисципліни.

10. Методи навчання

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1) За джерелом інформації:

• Словесні: лекція (традиційна, проблемна, лекція-прес-конференція) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (PowerPoint – Презентація), семінари, пояснення, розповідь, бесіда.

• Наочні: спостереження, ілюстрація, демонстрація.

• Практичні, лабораторні, відвідування музеїв.

2) За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою; виконання індивідуальних навчальних проектів.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

1) Методи стимулювання інтересу до навчання: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

11. Методи контролю

- *Методи усного контролю:* індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, залік.
- *Методи письмового контролю:* модульне письмове тестування; звіт, реферат, есе.
- *Комп'ютерного контролю:* тестові програми.
- *Методи самоконтролю:* уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

12. Методичне забезпечення

1. Робоча навчальна програма.
2. Опорні конспекти лекцій.
3. Навчальні посібники, робочі зошити.
4. Презентації лекцій у програмі Power Point.
5. Збірка тестових і контрольних завдань для тематичного (модульного) оцінювання навчальних досягнень студентів.
6. Засоби підсумкового контролю (комплект друкованих завдань для підсумкового контролю);

13. Рекомендована література

Основна

1. Мойсак О.Д. Основи медичних знань і охорони здоров'я. Навчальний посібник. 7-е видання, виправлене та доповнене. – К., Арістей, 2008.
2. Мойсак О.Д., О.В. Тимчик. Основи медичних знань. Посібник для практичних робіт студентів небіологічних спеціальностей вищих навчальних закладів. – К.: КУБГ, 2017.

Додаткова

1. Конституція України. – К., Відкрите акціонерне товариство "Патент", 1996.
2. Конвенція ООН про права дитини. – К., Прінт Ікс Прес, 1999.
3. Детские болезни / Под редакцией проф. Гудзенко П.Н. - К.: Вища школа, 1984.
4. Чеботарьова В.Д., Майданник В.Г. Пропедевтична педіатрія. – К., 1999.

5. Посібник з діагностики терапії та профілактики інфекційних хвороб в умовах поліклініки / За редакцією проф. Андрейчина М.А. - К.: Здоров'я, 1992.
6. Практична педіатрія / За редакцією проф. Сміяна І.С. - К.: Здоров'я, 1993.
7. Практичні роботи з курсу "Основи медичних знань"/Укл. Мойсак О.Д. -К., 1992.
8. Снигур М.И., Корешкова З.Т. Питание детей - К.: Радянська школа, 1988.
9. Товстуха Є.С. Українська народна медицина - К.: Рось, 1994.
10. Тур А.Ф. Пропедевтика детских болезней. Государственное издательство медицинской литературы МЕДГИЗ, Ленинградское отделение, 1958.
11. Усов И.Н. Здоровый ребенок. - Минск: Беларусь, 1994.
12. Усов И.Н., Чичко М.В., Астахова Л.Н. Практические навыки педиатра. -Минск: Высш.шк., 1983.
13. Антипчук Ю.П., Вожик И.Б., Лебедева Н.С, Лунина Н.В. Анатомія і фізіологія дитини (з основами шкільної гігієни). - К.: Вища шк., 1984.
14. Буянов М.И. Беседы о детской психиатрии.-М.: Просвещение, 1986.
15. Епідеміологія / За редакцією проф. Синяка К.М. - К.: Здоров'я, 1993.
16. Кузмичева А.Т., Шарлай И.В. Детские инфекционные болезни. - М.: Медицина, 1984.
17. Ляшенко Г.І. Фізіологічні особливості дітей дошкільного віку. - К.: Радянська школа, 1982.
21. Пяткин К.Д., Кривошеин Ю.С. Микробиология-М.: Медицина, 1981.
22. Майданник В.Г., Бурлай В.Г., Бережной В.В. Ваш ребенок. - К., 2002.
23. Найт Р. Паразитарные болезни. – М.: Медицина, 1985
24. Брехман В.И. Введение в валеологию – науку о здоровье. – Л.: Наука, 1987.
25. Селье Г. Стресс без дистресса. – М.: Прогресс, 1982.
26. Маруненко І.М., О.В. Тимчик, Є.О. Неведомська . Психогенетика : Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. – К.: ун-т ім. Б. Грінченка, 2015. – 294 с.
27. Маруненко І.М., О.В. Тимчик, Є.О. Неведомська. Генетика людини з основами психогенетики : Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. – К.: ун-т ім. Б. Грінченка, 2015. – 230 с.
28. Петрик О.І., Валецька Р.О., Валецький Ю.М. Методичні рекомендації для проведення (лабораторних) занять із курсу «Охорона здоров'я дітей та основи медичних знань». – Луцьк: РВ «Вежа» Волин. держ. ун-т ім. Лесі Українки, 2003.
29. Страшко С.В., Кривич І.В., Левицька Л.М. Інфекційні хвороби, що набули соціального значення. – К. : Освіта України, 2006. – 55 с.